

INTELIXENCIAS MÚLTIPLES

DENDE A AULA
"APRENDENDO DAS E COAS DIFERENZAS"

22- xaneiro-2015

Silvia Folgueira Puente
silviafolgueira@edu.xunta.es

<http://orientamaestuvarela.webnode.es>

Moitas das ideas e materiais que
conforman esta presentación foron
elaborados na súa orixe por MAr Romera
Moron. Presidenta de APFRATO

Siento la escuela como un lugar de encuentros, de descubrimientos, de inventos y de aprendizajes.

Un lugar donde caben las emociones y los conocimientos, lo de cada uno y de los otros, lo sencillo y lo complejo.

Un lugar donde se da y se recibe, se habla y se escucha, se mira y se es mirado.

Un lugar cultural. Donde se cultivan las evoluciones personales y las colectivas, la belleza, la creación y las sensibilidades.

Siento la escuela como un lugar de estancia, de acomodo, de salud, de placidez y de afecto.

Y en este contexto escolar tan templadito, igual se puede ver un teatro, que bailar una polca, dibujar a un amigo, o ver una película buena.

Si no se nublan ni el tiempo, ni los ánimos, que a ratos también pasa.

“Los pendientes de la maestra. O cómo piensa una maestra en los niños, las escuelas, las familias y la sociedad de hoy”.

Mari Carmen Díez Navarro

que necesidades tenemos?

elaboración del Plan de Convivencia/inteligencia emocional

alumnado procedente de varias escuelas de infantil

metodologías diferentes

diferentes ritmos e estilos de aprendizaje dentro de aula

el paso de infantil a primaria resulta complejo

Dos PLANS DE
AUTOAVALIACIÓN E
MELLORA DA CALIDADE
EDUCATIVA

AOS PLANS DE FORMACIÓN
PERMANENTE DO
PROFESORADO

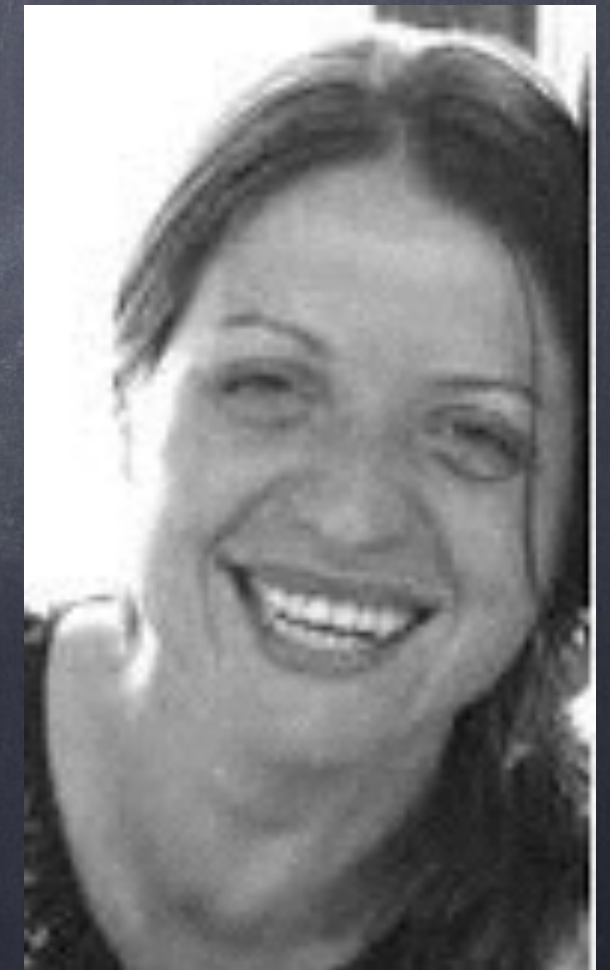

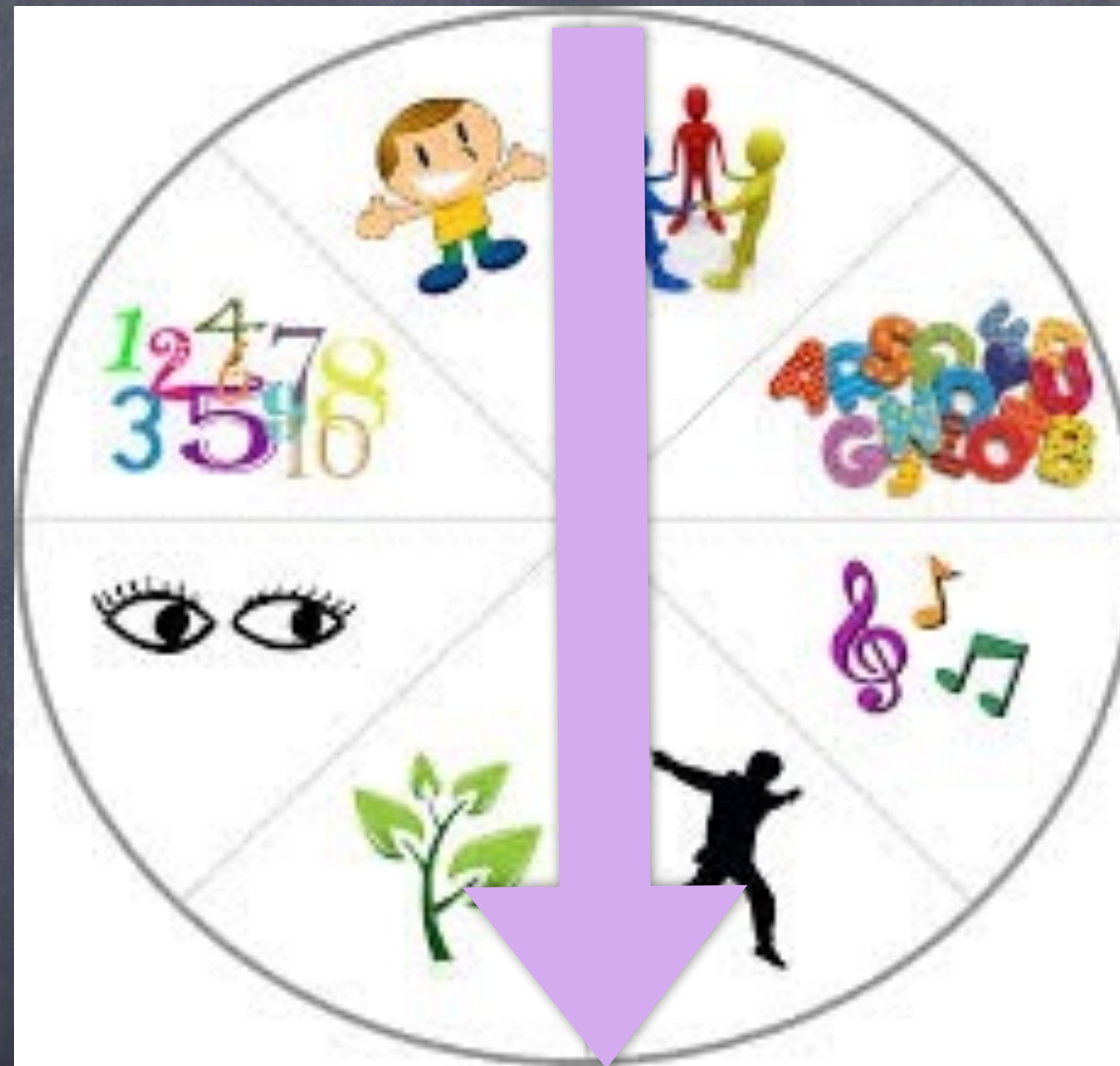
MAR ROMERA MORON

MIREIA CABERO JOUNOU

Inteligencia emocional e atención a diversidad

INTELIGENCIAS MÚLTIPLES

Traballamos
diferente...

POR QUE?

- Polas diferenzas importantes nos ritmos de aprendizaxe
- Polas diferenzas importantes na maduración das nenas e dos nenos.
- Pola experiencia do curso pasado neste ciclo
- Porque pretendemos seguir desenvolvendo n@s nen@s:
 - A curiosidade e as **ganas de aprender**.
 - A **ledicia de vir á escola**.
 - A competencia de **aprender a aprender**.
 - Ofrecerlle a cada nena e neno o que precisa en función das **súas capacidades e dificultades**.
 - Prestarlle unha **atención diferenciada** a cada nena e a cada neno.

Como di López Melero, M. no seu libro “La infancia invisible”: **“Ser muller, ser xitana, ser Síndrome de Down, ser negra, ser paralítico ou ser sinxelamente nena ou neno é un valor. A natureza é diversa e no hai cousa máis xenuína no ser humano que a diversidade. Non hai dúas mapoulas iguais... A Historia da Humanidade é a Historia da Diversidade”.**

GARDNER

A. DAMASIO

MIRIAM NEMIROVSKY

STEMBERG

M.C. DÍEZ NAVARRO

BRUNER

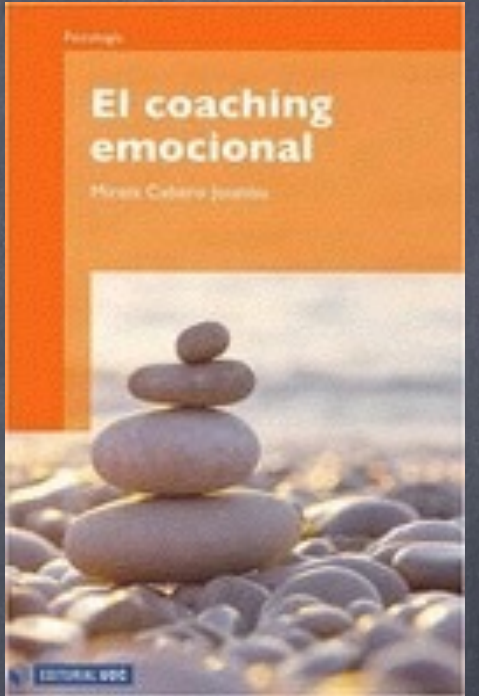
KILL PATRICK

ELSA PUNSET

SOLVEY Y MAYER

MANUEL SEGURA

INTELIXENCIA EMOCIONAL

QUE FACER PARA TRABALLAR POR PROXECTOS?

- Non ter medo ao descoñecido
- Ver a nenas e nenos como diferentes, non como "deficientes"
- Ter como obxectivo "aprender a" e non so "acerca de".
- Contar coa colaboración das familias

PASOS PARA DESENVOLVER UN PROXECTO?

- 1.- Elección do tema
- 2.- Actividade docente
- 3.- Actividade do alumnado
- 4.- Búsqueda de fontes de información
- 5.- Estratexias metodolóxicas de aprendizaxe
- 6.- Dossier, peche e síntese
- 7.- Outras actividades

PROGRAMACIÓN

1º CICLO

Índice

1.-INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	3
2.-OBXECTIVOS XERAIS DO CURSO	5
3.-OBXECTIVOS XERAIS DE APRENDIZAXE A DESENVOLVER NOS DIFERENTES PROXECTOS, OBRADOIROS E RECUNCHOS DISTRIBUIDOS POR ÁREAS	6
4.- CONTIDOS XERAIS DE APRENDIZAXE A DESENVOLVER NOS DIFERENTES PROXECTOS, OBRADOIROS E RECUNCHOS DISTRIBUIDOS POR ÁREAS	10
5.- COMPETENCIAS BÁSICAS A DESENVOLVER A TRAVÉS DO TRABALLO ESPECÍFICADO NAS PATS	25
6.- PROGRAMACIÓN DE ACTIVIDADES E TAREFAS	34
UNIDADE 0: EMPEZAMOS	35
UNIDADE 1: ASEMBLEA	47
UNIDADE 2,3,4: O UNIVERSO DAS PALABRAS	58
UNIDADE 5: AS VIAXES DE PINOCHO	83
UNIDADE 6: OBRADOIRO DE ORTOGRAFÍA E ESCRITURA FUNCIONAL	142
UNIDADE 7: OBRADOIRO DE HÁBITOS BÁSICOS	156
UNIDADE 8: OBRADOIRO DE ANIMACIÓN Á LECTURA	163
UNIDADE 9: OBRADOIRO DE MATES E ACTIVACIÓN DA INTELIXENCIA	174
ÁREA DE LINGUA INGLESA	188
ÁREA DE ED. ARTÍSTICA-PLÁSTICA	235
ÁREA DE RELIXIÓN	259
7.-METODOLOXÍA	298
7.1.- AGRUPAMENTOS	298
7.2.- ESPAZOS	298
7.3.- TEMPOS	299
8.- MATERIAIS E RECURSOS	299
8.1.- RECURSOS E MATERIAIS FUNXIBLES	299
8.2.- CADERNOS E MATERIAIS QUE SE VAN EMPREGAR	299
8.3.- RECURSOS TICS	300
9.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	300
9.1.- ALUMN@S CON N.E.A.E	300
10.- AVALIACIÓN	301
10.1.- AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSIÑO	301
10.2.- AVALIACIÓN PROCESO DE APRENDIZAXE	302
10.2.1.-CRITERIOS DE AVALIACIÓN	302
10.3.- CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	307
10.4.- TÉCNICAS, INSTRUMENTOS E ACTIVIDADES	307
10.5.- TEMPORALIZACIÓN AVALIACIÓN	309
11.- SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN XERAL DA PROGRAMACIÓN	315

Como??

ASAMBLEA

RECUNCHOS

**O UNIVERSO
DAS PALABRAS**

**UNIDADE:
“EMPEZAMOS”**

**TALLER DE
ORTOGRAFÍA E
DE LECTURA E
ESCRITURA
CREATIVA**

**TALLER DE
LÓXICA
MATEMÁTICA**

TEMPORALIZACIÓN E ORGANIZACIÓN

ASAMBLEA	30 MINUTOS DIARIOS
RECUNCHOS	30 MINUTOS DIARIOS
TALLERES	LECTOESCRITURA E ORTOGRAFÍA, ESCRITURA CREATIVA, LÓXICO MATEMÁTICO...
PROGRAMAS	INTELIXENCIA EMOCIONAL, COMPRESIÓN LECTORA....
UNIVERSO DAS PALABRAS	PLANETA DAS PALABRAS QUE EMPEZAN POR....

PINOCHO ESCRIBE AOS NENOS E NENAS DE 1º CURSO DO CEP PILAR MAESTÚ SIERR

OLA AMIGUITOS!!!!!!!!!!!!

Coñecédesme??? Sabedes quen son?? Pero preguntaredesvos que fago aquí na clase?? Por qué Vicente me colgou aquí neste lugar da clase?? Queredes que volo conte?? Levo moitos, moitos anos con el, fun a súa mascota durante moito tempo, eu era quen lle axudaba a resolver os seus problemas. Agora quería que eu compartise con vós todos os momentos que ides estar xuntos. Pregunto-me que me parecía e pensei que facervos compañía durante este curso ía ser moi divertido, e así todos xuntos aprenderíamos moitas cousas. Eu quero ser a vosa mascota. Vos queredes que sexa???

Sabedes que me gustaría agora??? Coñecervos??? Saber os vosos nomes??? Vicente contou-me que ten un xogo moi chulo preparado para vos, dos moitos que ides facer durante o curso. Porque sabedes unha cousa, un segredo? Ides xogar moito. Queredes xogar agora???

“Pelota quente:

Estamos tod@s de pé nun círculo. O mestre ten a pelota na man , unha pelota pequena e que non lastime e entón lanzalle a pelota a un nen@ e ten que dicir Como se chama

Cantos anos ten

A que escola foi (se é necesario recordamoslle as preguntas),

Cando remata de dicir o que se lle pregunta lanza a pelota a outro membro do grupo e sentase no chan, así ate que tod@s estemos sentados. Hai que facelo o máis rápido posible porque a pelota queima....”

Pasastelo ben?? Espero que si.

Bueno amiguitos pois tamén lle pedín a Vicente que vos deixe un buzón onde me podedes contar os vosos problemas, por exemplo calquera cousa que vos pase aquí no cole cos vosos amigos ou cos profes ou....calquera cousa que sexa, e cando poida ter unha resposta escribireivos unha carta que vos leerá o voso mestre como esta e a arranxalo. Eu prometo buscar sempre a mellor solución para todos. Pero..... ademais como sempre estarei aquí poderei ver todo o que pasa, e así desta maneira, ao mellor poido axudarvos, sempre esatrei con vós e seredes os meus amiguitos!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Espero que poidamos disfrutar moito xuntos durante este curso, imos xogar, aprender moitas cousas e divertirnos moito tamén!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

QUEREDS CONTARME ALGO VÓS AGORA?

UNIDADE 1: ASEMBLEA		ASEMBLEA
		TEMPORALIZACIÓN: TODO O CURSO – 20 MINUTOS DIARIOS
1.-OBXECTIVOS	OBXECTIVOS REF. CURRÍCULO	2.-COMPETENCIAS BÁSICAS
1. Manexar e utilizar vocabulario e expresións novas que amplíen o mundo cognitivo e social a través da utilización destes en distintas situacións para ampliar as relacións e o sentido de pertenza a un grupo. 2. Comprender e expresar ideas, emocións e sentimentos desenvolvendo habilidades de asertividade e empatía nos procesos de comunicación e utilizando o código oral e o código escrito con corrección e adecuación ao contexto. 3. Enriquecer as relacións sociais na busca de obxectivos comúns que nos axuden a resolver os problemas de relación e interacción social, tomando decisións de grupo sen establecemento de xuízos de valor e desenvolvendo a habilidade do respecto. 4. Comprender motivos e condutas do outro e dos outros, esclarecendo dúbidas da vida e da convivencia, expresando sentimentos propios e respectando a expresión de sentimentos dos demais. 5. Desenvolver a capacidade de escoita, para sintonizar con outros, para aprender doutros, para entender que existen distintos puntos de vista sobre os acontecementos e as cousas e isto non é bo nin malo, se non máis ben enriquecedor, e valioso para aprender e para adaptarnos á diversidade e á pluralidade social: ✓ Aprender a expresar, aprender a escoitar. ✓ Ser parte activa da aldea global. ✓ Afianzar o autoconcepto, a autoestima e a cooperación. ✓ Participar dende todos os ámbitos da comunidade educativa. ✓ Crecer en todos os aspectos do eu persoa. ✓ PARA SER FELIZ, PARA ATOPAR ILUSIÓN, PARA ARRISCAR, PARA VIVIR. 6. Coñecer e utilizar de forma crítica os diferentes tipos de textos, co fin de utilízalos de xeito funcional nas diferentes	A1OB03 A3OB01 A3OB02 A4OB01 A1OB08 A4OB10 A4OB01 A4OB02 A4OB08 A4OB10 A3OB01 A3OB02 A3OB08 A4OB08	COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA→ • Expresión de pensamentos, emocións, vivencias e opinións dende unha estruturación lingüística persoal. • Dialogo completo e complexo; crítico, ético e reflexivo, dende a creación de xuízos persoais non valorativos. • Xeración de ideas creativas e diverxentes. • Xeración de textos orais (discurso) e escritos cumprindo as propiedades textuais: adecuación, coherencia e cohesión • Comunicación como proceso completo: expresión e escoita activa. • Lectura comprensiva - interpretativa- reflexiva de diferentes tipos de textos. Lectura persoal como hábito. • Inclusión de vínculos culturais-lingüísticos co ámbito e con outras culturas dende o respecto polo coñecemento. • Utilización natural da linguaxe coeducativo. • Utilización da linguaxe como instrumento de resolución pacífica de conflitos. Empatía lingüística. • Comprensión e expresión de mensaxes orais e escritos en diferentes contextos relativizando o subxectivo. • Flexibilidade e respecto lingüístico nos diferentes contextos e situacións diferentes de comunicación. • Escritura comunicativa e creativa adecuada aos diferentes contextos de uso lingüístico dende o respecto á gramaticalidade básica. • Busca, recompilación e procesamento da información para converter esta en coñecemento. • Expresión e interpretación de diferentes tipos de discurso acordes á situación comunicativa en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, COMPETENCIA MATEMÁTICA→ • Utilización funcional de números, operacións, símbolos, formas de expresión e razoamento matemático. • Producción, rexistro, interpretación de diferentes tipos de información: cuantitativos, espaciais e temporais da realidade. • Resolución de problemas cotiáns dende a interpretación lóxico-matemática. • Expresión da información de forma clara, concreta, concisa... • Coñecemento de elementos matemáticos básicos: números, medidas, símbolos, elementos estatísticos ou xeométricos...; en situacións e contextos reais.

- situacións de comunicación.
7. Atopar e utilizar de xeito persoal habilidades específicas de comprensión e expresión.
 8. Incorporar hábitos democráticos e de respecto en situacións de expresión e comunicación, tanto oral como escrita.

- Indución e dedución como procesos de aplicación en resolución de problemas. Utilización de procesos de razoamento e obtención de información.
- Aplicación do principio de transferencia en estruturas matemáticas e estratexias de resolución de problemas.
- Selección axeitada de técnicas de cálculo, representación e interpretación da realidade e dos problemas. Análise matemática da información.
- Utilización da actividade matemática "fose" da clase de matemáticas, integrando o coñecemento matemático no coñecemento para dar respostas válidas a situacións da vida complexas.
- Interpretación crítica (non subxectiva) dos datos. Razoamento matemático.
- Utilización de medios técnicos e ferramentas de apoio axeitados.
- Utilización de razoamentos matemáticos para interpretar e producir información, para resolver problemas provenientes de situacións cotiás e para tomar decisións.
- Comprensión dunha argumentación matemática e expresión e comunicación na linguaxe matemática.

COMPETENCIA NO COÑECEMENTO Y EN LA INTERACCIÓN CO MUNDO FÍSICO→

- Interactuación responsable co mundo físico en todas as súas dimensións, aplicando comprensión de sucesos, predición de consecuencias tanto para a vida propia coma para a das demais persoas, seres vivos e o planeta en xeral.
- Actuación autónoma e responsable en diferentes ámbitos da vida (saúde, actividade, consumo, ciencia, tic...)
- Coñecemento e aplicación de nocións espaciais e temporais de forma diferencial e progresiva.
- Reflexión e conciencia crítica da influencia das persoas no medio. Toma de decisións sobre o mundo físico e sobre os cambios que a actividade humana produce sobre o medio, a saúde e a calidade de vida das persoas
- Espírito crítico ante a información subxectiva. Consumo responsable.
- Valoración das conclusións cando estas están baseadas en probas. Creación de argumentacións científicas e relacionadas
- Aplicación do pensamento científico-técnico para interpretar a información que se recibe e para predicir e tomar decisións con iniciativa e autonomía persoal nun mundo no que os avances que se van producindo nos ámbitos científico e tecnolóxico teñen unha influencia decisiva na vida persoal, a sociedade e o mundo natural.

TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL→

- A información: Busca, obtención, procesamento e comunicación para transformala en coñecemento, utilizando técnicas apropiadas. Utilización dos diferentes soportes informativos: oral, impreso,

3.-CONTIDOS

**CONTIDOS
REF.
CURRÍCULO**

Calendario, asistencia, meteoroloxía, normas de convivencia, normas de comunicación, expresión oral, escoita, secuencia de acontecementos, familia e profesións, a prensa, xeografía europea, costumes, cultura, opinións...

Observación sistemática, o diario, a axenda, planificación, interpretación de noticias, simulación de situacións, resolución de conflitos, habilidades empáticas, estratexias de comunicación, normas democráticas e de consenso, textos, tipos de textos.

EDUCACIÓN EN VALORES:

Educación para a paz: Busca de solucións alternativas a problemas para mellorar o ámbito próximo. Consenso. Escoita activa.

Coeducación: Linguaxe coeducativo na formulación de problemas e descrición da realidade inmediata.

Interculturalidade: costumes, países, culturas, gastronomía, relixións....

Tic: Partes da prensa

A1B3CO01
A1B3CO03
A1B3CO04
A1B4CO06
A1B5CO01
A1B5CO03
A1B6CO03
A3B1CO09
A3B1CO11
A4B2CO02
A4B2CO03
A4B2CO09
A4B3CO01
A6B2CO11

audiovisual, dixital ou multimedia.

- Dominio de linguaxes específicas básicas (textual, numérico, icónico, visual, gráfico e sonoro) e das súas pautas de decodificación e transferencia,
- Aplicación en distintas situacións e contextos o coñecemento dos diferentes tipos de información, as súas fontes, as súas posibilidades e a súa localización, así como as linguaxes e soportes máis frecuentes nos que esta adoita expresarse.
- Utilización as NNTT na súa tripla función de transmisores e xeradoras de información e coñecemento, así como ferramenta para organizar a información, procesala e orientala para conseguir obxectivos e fins de aprendizaxe, traballo e ocio previamente establecidos.
- Aproveitamento da información para a mellora da calidade de vida.
- Permeabilidade e predisposición ao cambio e á aprendizaxe permanente.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ→

- Comprensión, cooperación, convivencia, exercicio da cidadanía democrática na sociedade cambiante e plural na que se vive.
- Participación activa, toma de decisións e eleccións responsables ante determinadas situacións sociais
- Exercicio activo e responsable dos dereitos e deberes da cidadanía.
- Comprensión e utilización responsable a realidade histórica e social do mundo, a súa evolución, os seus logros e os seus problemas.
- Empatía ante a existencia de distintas perspectivas ao analizar a realidade. Opinión reflexiva sen xuízos de valor acontextualizados dos feitos e problemas sociais e históricos.
- Diálogo como proposta. Exercicio dunha cidadanía activa.
- Conciencia e sentimento de pertenza ao grupo social ao que se vive, dende o respecto cara aos outros e a permeabilidade ante a aprendizaxe, no desenvolvemento dun sentimento de cidadanía global compatible coa identidade local.
- Recoñecemento dos aspectos positivos do conflito como valores de convivencia na súa perspectiva de resolución dende a paz positiva.
- Coñecemento de diferentes culturas dende a perspectiva de integración na evolución global da humanidade.
- Coñecemento, conciencia, avaliación e reconstrución persoal e afectiva dos valores propios da cultura propia na que se vive.
- Aplicación ética a comportamentos e posturas persoais dende o respecto a principios ou valores universais como os que encerra a declaración dos dereitos humanos
- Empatía cultural e comunicativa nos diferentes contextos sociais.
- Toma de decisións no contexto da vida cotiá valorando o persoal e o grupal.
- Valoración da diferenza como enriquecemento e non como deficiencia, recoñecendo a igualdade en dereitos.
- Construción, aceptación e práctica das normas de convivencia acordes cos valores democráticos dende os pequenos contextos ata o exercicio

4.-CRITERIOS DE AVALIACIÓN

CRIT. AVAL. REF. CURRICULO

1. A participación activa na asemblea.
2. A utilización de vocabulario ampliado de forma progresiva.
3. A utilización da linguaxe social.
4. A incorporación das normas de participación ás rutinas e hábitos de convivencia.
5. A asimilación de normas
6. O sentimento de pertenza ao grupo.
7. As habilidades para o consenso e a decisión en grupo.
8. O coñecemento sobre as diferentes partes, intencións e elementos da prensa escrita.
9. A interiorización de secuencias espaciais e temporais.
10. A habilidade para escoitar e responder dende o respecto.
11. Os procesos de desenvolvemento do autoconcepto.
12. A expresión oral dialogada e expositiva.
13. A atención e a comprensión de mensaxes doutros.
14. A estruturación de textos orais e escritos.
15. A multiculturalidade como ben da humanidade.

A1CA01
A1CA08
A3CA01
A3CA02
A3CA03
A4CA01

ASAMBLEA

Distribúese así na semana....

LUNS

Que fixemos na fin de semana?

As nenas e nenos contan o que fixeron: oral, debuxo que traen..

MARTES

Que pasa no mundo?

COMENTAN A NOTICIA QUE OS PROPIOS NEN@S TRAEN

MÉRCORES

Que pasaría si...?

Deixan voar a súa imaxinación despois de presentarles unha pregunta

XOVES

A nosa mascota(Pinocho) viaxa a....?

Viaxa aos Países Nórdicos por exemplo.

VENRES

Eu son @ protagonista esta semana?

Libro d@s protagonistas da semana

ASAMBLEA

QUE FIXEMOS
A FIN DE
SEMANA?

QUE PASA NO
MUNDO?

QUE PASARÍA
SI?

O PROTAGONISTA
DA SEMANA?

A NOSA
MASCOTA
VIAXA A...?

QUE
SARÍA
SI....?

A NOSA
MASCOTA
VIAXA A....

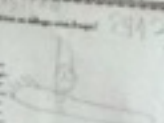
**EU SON
IMPORTANTE
ESTA SEMANA...**

GLORIA FUERTES

EU

A NOSA MASCOTA VIAXA A.....

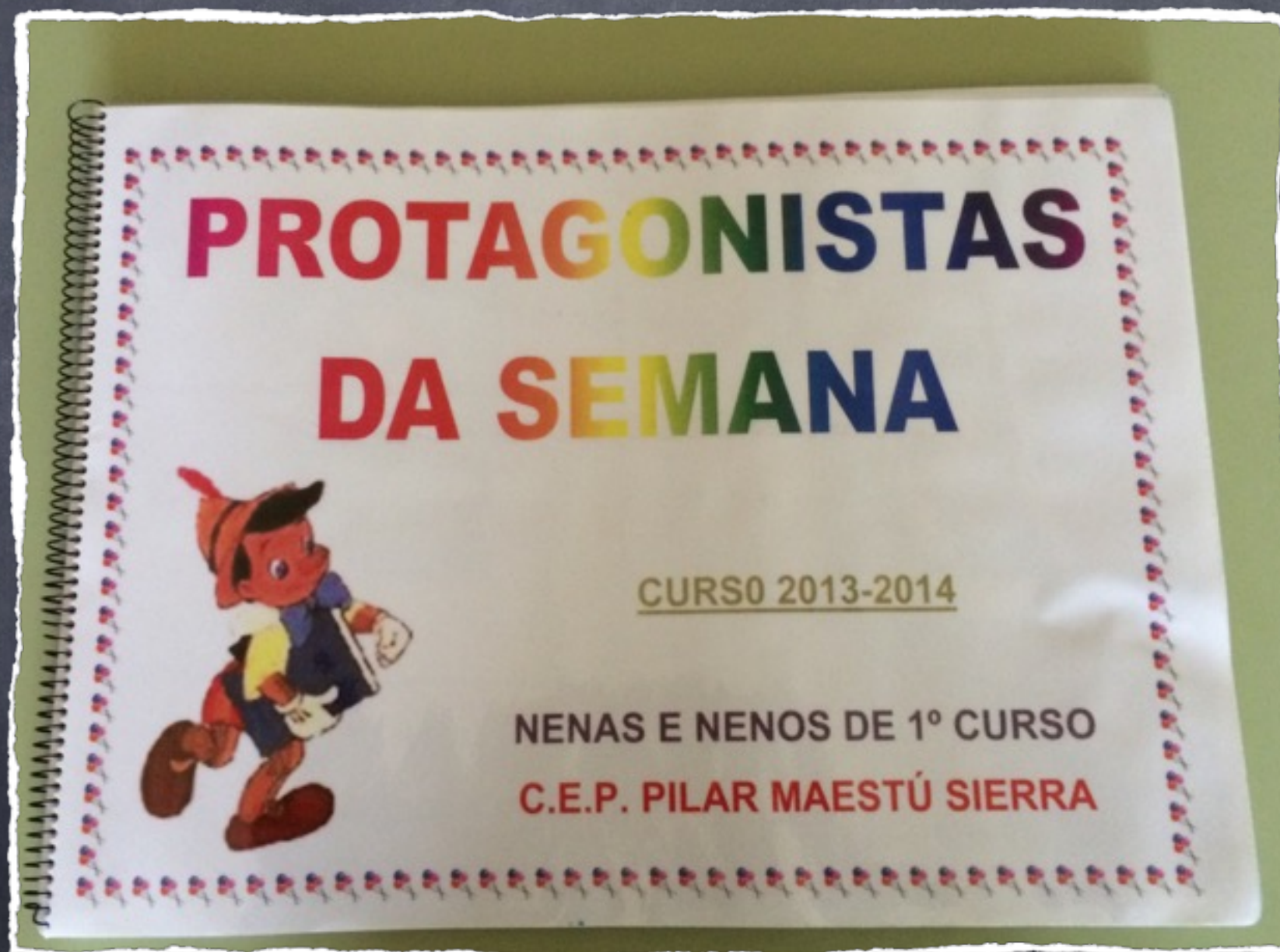
MADRID
PARIS
PAISES NÓRDICOS
AO FONDO DO MAR..

EXEMPLO DE VIAXE A MADRID

O PROTAGONISTA DA SEMANA

O LIBRO DO PROTAGONISTA

OS RECUNCHOS

EU LEO....

a lectura por
pracer, libre e
cun ambiente
diferente á
mesa

EU XOGO
COS ...

Un espazo para
traballar
conceptos de
matemáticas e
das linguas dun
xeito lúdico

EU XOGO
COAS...

EU
SÍNTOME...

Onde as nenas e
nenos traballan coas
súas emocións e
condutas.

EU XOGO
CO...

Un espazo para
traballar
diferentes
contidos co
ordenador, así
como para
aprender a
buscar
información

A TENDA...

CALENDARIO- METEOROLOGÍA

O calendario de....
O CALENDARIO DE....

ANO

MES DE

LUNS Luns	MARTES Martes	MÉRCORES Mércores	XOVES Xoves	VENRES Venres	SÁBADO Sábado	DOMINGO Domingo

Choveu____días

Fixo sol____días

Fixo vento____días

Viñen a escola____días

Non viñen a escola____
días

UNIDADE 0: EMPEZAMOS

UNIDADE 0: EMPEZAMOS

TEMPORALIZACIÓN:
PRIMEIRA QUINCENA DO CURSO.

1.-OBJECTIVOS	OBJECTIVOS REF. CURRÍCULO	2.-COMPETENCIAS BÁSICAS
<u>De ensino:</u> • Establecer e potenciar cohesión no grupo. • Ambientar e ordenar a aula como espazo propio do grupo no que se aprende dende o afecto. • Establecer normas básicas para a convivencia. • Presentar o modelo metodolóxico ao alumnado e á familia. • Realizar unha avaliación inicial do grupo destacando potencialidades. • Distribuír roles e responsabilidades. • Xerar relacións de interdependencia positiva. • Implicar as familias no proceso. <u>De aprendizaxe:</u> • Desenvolver para afianzar un sentimento de pertenza ao grupo. • Coñecer e interiorizar as normas de convivencia en relación ao grupo clase e en relación ao centro. • Identificar roles e funcionamento social do grupo clase. • Afianzar procesos de autoconecemento, autoxestión e autonomía persoal en actividades cotiás. • Resolver conflitos de forma autónoma, pacífica e non directiva. • Coñecer o programa e sentirse parte activa deste.	A1OB01 A1OB02 A1OB03 A1OB05 A1OB06 A1OB07 A1OB08	COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA→ • Expresión de pensamentos, emocións, vivencias e opinións dende unha estrutura lingüística persoal. • Dialogo completo e complexo; crítico, ético e reflexivo, dende a creación de xuízos persoais non valorativos. • Xeración de ideas creativas e diverxentes. • Xeración de textos orais (discurso) e escritos cumprindo as propiedades textuais: adecuación, coherencia e cohesión • Comunicación como proceso completo: expresión e escoita activa. • Escritura comunicativa e creativa adecuada aos diferentes contextos de uso lingüístico dende o respecto á gramaticalidade básica. COMPETENCIA MATEMÁTICA→ • Utilización funcional de números, operacións, símbolos, formas de expresión e razoamento matemático. • Producción, rexistro, interpretación de diferentes tipos de información: cuantitativos, espaciais e temporais da realidade. • Resolución de problemas cotiáns dende a interpretación lóxico-matemática. • Expresión da información de forma clara, concreta, concisa... COMPETENCIA NO COÑECEMENTO E NA INTERACCIÓN CO MUNDO FÍSICO→ • Espírito crítico ante a información subxectiva. Consumo responsable. • Valoración das conclusións cando estas están baseadas en

3.-CONTIDOS	CONTIDOS REF. CURRÍCULO	probas. Creación de argumentacións científicas e relacionadas • Aplicación do pensamento científico-técnico para interpretar a información que se recibe e para predicir e tomar decisións con iniciativa e autonomía persoal nun mundo no que os avances que se van producindo nos ámbitos científico e tecnolóxico teñen unha influencia decisiva na vida persoal, a sociedade e o mundo natural.
• Límites • Normas • Autoconcepto • Interdependencia positiva • Autoestima • Relacións e habilidades sociais • consenso como forma de decidir • método de traballo (rutinas-hábitos-actitudes) • Normas básicas de comunicación e escoita. • Os conflitos como estratexia positiva para aprender. • A organización do tempo. • Autodisciplina e autorregulación. • A cooperación como forma de convivencia e de traballo.	A1B1CO01 A1B1CO02 A1B1CO03 A1B1CO07 A1B2CO07 A1B3CO01 A1B3CO02 A1B3CO03 A1B3CO04 A1B3CO05 A1B3CO08 A1B3CO09 A1B3CO11 A1B4CO02 A1B5CO03	TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL→ • A información: Busca, obtención, procesamento e comunicación para transformala en coñecemento, utilizando técnicas apropiadas. Utilización dos diferentes soportes informativos: oral, impreso, audiovisual, dixital ou multimedia. • Dominio de linguaxes específicas básicas (textual, numérico, icónico, visual, gráfico e sonoro) e das súas pautas de decodificación e transferencia, • Aplicación en distintas situacións e contextos o coñecemento dos diferentes tipos de información, as súas fontes, as súas posibilidades e a súa localización, así como as linguaxes e soportes máis frecuentes nos que esta adoita expresarse. • Utilización das NNTT na súa tripla función de transmisores e xeradoras de información e coñecemento, así como ferramenta para organizar a información, procesala e orientala para conseguir obxectivos e fins de aprendizaxe, traballo e ocio previamente establecidos. • Aproveitamento da información para a mellora da calidade de vida. • Permeabilidade e predisposición ao cambio e á aprendizaxe permanente.
4.-CRITERIOS DE AVALIACIÓN	CRIT. AVAL. REF. CURRÍCULO	
1. A percepción e aceptación e aceptación de si mesmo de forma axustada á realidade. 2. A aceptación e interiorización das normas. 3. O coñecemento de límites e formas de convivencia. 4. A participación activa e cooperativa na vida da aula 5. Os procedementos de autoavaliación 6. A comprensión e execución de ordes simples e complexas. 7. A utilización de pautas básicas de comunicación e escoita 8. O coñecemento e interacción de roles, funcións e	A1CA01 A1CA03 A1CA06 A1CA08	COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ→ • Comprensión, cooperación, convivencia, exercicio da cidadanía democrática na sociedade cambiante e plural na que se vive. • Participación activa, toma de decisións e eleccións responsables ante determinadas situacións sociais • Exercicio activo e responsable dos dereitos e deberes da

decisións autónoma e responsable.

COMPETENCIA FÍSICA E MOTORA→

- Autonomía persoal a través do propio corpo.
- Tolerancia á frustración, para comunicar desexos e demandas.
- Utilización do corpo para expresar sentimentos e emocións
- Control progresivo do propio impulso

5.- ACTIVIDADES

ACTIVIDADES DE INICIACIÓN

SESIÓN -1

Obxectivos:

1. Construír os grupos.
2. Coñecer os compañeiros e o profesorado.
3. Coñecer a filosofía xeral de traballo do curso escolar que empezamos.

Contidos:

- O grupo
- O traballo en equipo
- O nivel no que nos atopamos

Actividades:

1. Encher a ficha (anexo)
2. Traballar a técnica do se fose", despois de encher a ficha cunha posta en común "voluntaria".

ACTIVIDADES DE DESARROLLO

SESIÓN -2

TÉCNICA DO "SE FOSE"

1. OBXECTIVOS→

- a. Analizar algúns aspectos da personalidade de cada un dos participantes no grupo.
- b. Coñecer o grupo utilizando a metáfora.
- c. Potenciar o autoconecemento do alumnado.

2. MATERIAL→

A ficha que se achega e todos os estímulos visuais e auditivos que o profesorado estime oportuno

3. DESENVOLVEMENTO→

Despois de encher a ficha de datos persoais cada alumno/a, pasan a encher o "Se fose". Explicáselles, é importante que diferencien o que lles gusta do que son. O máis interesante é a posta en común e as explicacións.

Pode utilizarse tamén a columna de "GUSTARÍAME SER"

O procedemento da metáfora non é doado, por este motivo requírese a utilización de

3. Crebacabezas cooperativo.

QUEBRACABEZAS COOPERATIVO.

1. OBXECTIVOS→

- a. Analizar algúns aspectos de cooperación na solución de problemas de grupo.
- b. Sensibilizar os participantes acerca das condutas que obstaculizan ou contribúen á solución de problemas de grupo.

2. MATERIAL→

Un CREBACABEZAS EN ANACOS REPARTIDO EN SOBRES para cada subgrupo.

3. DESENVOLVEMENTO→

Divídese o grupo, subgrupos. A cada un deles daráselle un sobre o cal contén pezas de cartolina para formar o crebacabezas. A tarefa non rematará ata que o crebacabezas non estea rematado.

1. Non se permite falar, sinalar ou utilizar calquera outro tipo de comunicación non verbal.
2. Os participantes poden dar pezas directamente a outros, pero non poden tomar pezas das outras persoas.
3. Os participantes non poden poñer as súas pezas no centro para que os demais as tomen.

Estas son as instrucións que se entregan a cada grupo antes de empezar.

moitos exemplos para que o alumnado entenda a técnica.

SESIÓN -3
A FLOR.

4. OBXECTIVOS→

- ✓ Analizar o impacto das "mensaxes" doutras persoas no noso estado emocional.
- ✓ Descubrir o efecto das expectativas persoais e dos demais.
- ✓ Descubrir a fortaleza da autoestima.

5. MATERIAL→

- ✓ Lousa.
- ✓ Caixa con moitos xices.

6. DESENVOLVEMENTO→

Solicítase tres voluntarios.

Pídeselos voluntarios que saian da clase.

Explicase ao grupo que lle pedirá a un dos voluntarios que entre en clase e debuxe na lousa unha flor. Durante todo o tempo que este debuxando, o grupo e o profe deberán adoptar unha actitude de aceptación positiva e manifestarle mensaxes de alento, apoio e recoñecemento.

Rematada a actividade anterior, solicitará que entre o segundo voluntario e solicítaselle tamén que debuxe unha flor (borramos a anterior). Con esta persoa o grupo e o profe deberán mostrar unha actitude de indiferenza.

Rematada a actividade anterior, solicitará ao terceiro voluntario que entre e que debuxe unha flor. Con este último, o grupo deberá mostrar unha actitude crítica destrutiva.

Pregúntase a cada un dos voluntarios como se sentiu. Evalúase o resultado (a flor) nos tres casos. Poderá observarse como @ alumn@ que peor o pasa é o que peor fai a flor.

UNIDADE 1: O UNIVERSO DAS PALAVRAS

“ O
PLANETA
DO “F”

1º
TRIMESTRE

O
PLANETA
DO “S”

2º TRIMESTRE

O
PLANETA
DO “F”

3º TRIMESTRE

ESTRUTURA XERAL A TRAVÉS DAS SEGUINTES FASES:

- 1- Preguntas e diálogo interior dunha serie de indicadores que foron elixidos conforme a dous criterios: letra pola que empeza e indicadores de investigación que se repiten en todas as propostas
- 2- Elección de indicadores obxecto de investigación e profundización. Plantexamento de metas e obxectivos. Diseño do recuncho propio do Planeta
- 3- reparto de tarefas e organización do traballo. Definición de criterios de avaliación por parte do alumnado e profesorado
- 4.- Desenvolvemento de actividades investigativas propias da proposta didáctica e dos indicadores elixidos
- 5- Reflexión conxunta do traballo realizado e das aprendizaxes elaboradas.

UNIDADES 2,3,4 : O UNIVERSO DAS PALABRAS**TEMPORALIZACIÓN: UNHA LETRA CADA TRIMESTRE**

1º TRIMESTRE: O PLANETA DO "P"

2º TRIMESTRE: O PLANETA DO "S"

3º TRIMESTRE: O PLANETA DO "F"

1.-OBXECTIVOS	OBXECTIVOS REF. CURRÍCULO	2.-COMPETENCIAS BÁSICAS
1. Utilizar métodos de investigación propios da idade, buscando información, seleccionando e ordenando. 2. Traballar en equipo de forma colaborativa. 3. Desenvolver a partir do coñecemento do propio corpo a construción da súa identidade. 4. Desenvolver unha autonomía progresiva na realización de actividades habituais. 5. Progresar na adquisición de hábitos e actitudes básicos de coidado da saúde e o benestar. 6. Establecer relacións sociais e afectivas cos demais, gratificantes para todos. 7. Aprender as normas, os valores, as leis,... da sociedade para establecer relacións satisfactorias de convivencia. Valorar as diferenzas que existen na vida de convivencia. 8. Establecer categorías, asociacións e relacións lóxicas. 9. Coñecer, entender e valorar os intereses, achegas e puntos de vista seus e dos demais. 10. Descubrir o seu ámbito familiar e social máis próximo (contexto real e dixital) 11. Observar e explorar o ámbito natural e sociocultural con actitude de curiosidade e coidado. 12. Interpretar algúns dos fenómenos e feitos significativos. 13. Descubrir a exploración e a realización de experiencias interesantes que se poden levar a cabo no medio como forma de coñecemento, tomando conciencia da importancia do medio. 14. Utilizar e ampliar a linguaxe verbal e as habilidades comunicativas desenvolvendo procesos básicos de comunicación como expresión de	A10B01 A10B02 A10B04 A10B05 A10B06 A10B08 A30B01 A30B02 A30B03 A30B04 A30B07 A30B08 A30B10 A40B01 A40B02 A40B03 A60B01 A60B03 A60B04 A60B05 A20B01 A20B02 A20B04 A20B09 A20B11 A20B12	COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA→ ▪ Expresión de pensamentos, emocións, vivencias opinións dende unha estruturación lingüística persoal. ▪ Dialogo completo e complexo; crítico, ético reflexivo, dende a creación de xuízos persoais n valorativos. ▪ Xeración de ideas creativas e diverxentes. ▪ Xeración de textos orais (discurso) e escrit cumprindo as propiedades textuais: adecuación coherencia e cohesión ▪ Comunicación como proceso completo: expresión e escoita activa. ▪ Lectura comprensiva - interpretativa- reflexión de diferentes tipos de textos. Lectura persoal con hábito. ▪ Inclusión de vínculos culturais-lingüísticos o ámbito e con outras culturas dende o respecto po coñecemento. ▪ Utilización natural da linguaxe coeducativa. ▪ Utilización da linguaxe como instrumento o resolución pacífica de conflitos. Empatía lingüística ▪ Comprensión e expresión de mensaxes orais escritos en diferentes contextos relativizando subxectivo. ▪ Flexibilidade e respecto lingüístico nos diferentes contextos e situacións diferentes de comunicación.

- opinións e sentimentos propios e de relación cos demais.
15. Valorar a utilidade da linguaxe como instrumento de coñecemento e de creación nas relacións sociais.
 16. Adquirir un coñecemento progresivo na aprendizaxe da lectura e a escritura, seguindo o proceso constructivista lóxico en cada caso (diferenciar debuxo e palabra, caracterización de palabras, frases e textos,...)
 17. Recoñecer e producir textos escritos significativos acordes co nivel de desenvolvemento de cada neno e nena.
 18. Identificar a linguaxe escrita como unha forma de comunicación imprescindible.
 19. Apreciar e respectar as producións escritas valorando o esforzo realizado.
 20. Comprender e recoñecer conceptos básicos lóxico-matemáticos, que lle permitan coñecer o mundo e resolver pequenos problemas.
 21. Utilizar as matemáticas en situacións que formula a vida cotiá.
 22. Desenvolver a capacidade creativa como estrutura básica de resolución de problemas.
 23. Desenvolver habilidades e estratexias de formulación e resolución de problemas.
 24. Potenciar o interese e as ganas por resolver correctamente tarefas, actividades e conflitos.
 25. Sentir e entender emocións básicas en si mesmo e nos demais.
 26. Sentir, entender, controlar e modificar estados de ánimo propios e dos demais.
 27. Participar de forma activa nos diferentes momentos de xogo simbólico e xogo dramático.
 28. Valorar e respectar os xogos dos demais.
 29. Observar e coñecer algunhas características e costumes sobre os diferentes modos de vida que atopamos na nosa cultura.
 30. Utilizar diferentes linguaxes na comunicación (plástico, musical, gráfico, ...)
 31. Identificar procesos de investigación científica como forma de coñecemento.

A50B01
A50B02
A50B04
A50B06
A50B07
A50B08

- Escritura comunicativa e creativa adecuada a diferentes contextos de uso lingüístico dende respecto á gramaticalidade básica.
- Busca, recompilación e procesamento de información para converter esta en coñecemento.
- Expresión e interpretación de diferentes tipos de discurso acordes á situación comunicativa e diferentes contextos sociais, profesionais e culturais.

COMPETENCIA MATEMÁTICA→

- Utilización funcional de números, operacións, símbolos, formas de expresión e razoamento matemático.
- Producción, rexistro, interpretación de diferentes tipos de información: cuantitativos, espaciais e temporais da realidade.
- Resolución de problemas cotiáns dende interpretación lóxico-matemática.
- Expresión da información de forma clara e concreta, concisa...
- Coñecemento de elementos matemáticos básicos: números, medidas, símbolos, elementos estatísticos ou xeométricos...; en situacións contextos reais.
- Indución e dedución como procesos de aplicación en resolución de problemas. Utilización de procesos de razoamento e obtención de información.
- Aplicación do principio de transferencia e estruturas matemáticas e estratexias de resolución de problemas.
- Selección axeitada de técnicas de cálculo, representación e interpretación da realidade e de problemas. Análise matemática da información.

32. Buscar información, seleccionar, interpretar e ordenar segundo a realización de hipótese de traballo.
33. Facer hipóteses e buscar formas de completar e comprobar o coñecemento.
34. Observar fenómenos naturais como formas de coñecemento e de lóxica científica.
35. Adquirir coñecementos elementais da cultura próxima para que se sintan pertencentes a este grupo cultural.
36. Recoñecer os principais valores e contidos da nosa cultura e doutras.
37. Participar nalgúnhas manifestacións culturais e artísticas.
38. Coñecer e respectar as diferentes formas de vivir dentro da diversidade cultural

3.-CONTIDOS

CONTIDOS REF. CURRÍCULO

PRESENTACIÓN GLOBALIZADA

- ✓ O método de investigación. Os proxectos de investigación como estratexia.
- ✓ Busca de información, selección e orde.
- ✓ Traballo en equipo.
- ✓ Lectura (identificación de textos, frases, palabras, sílabas e letras)
- ✓ Escritura (grafías de textos, frases, palabras, sílabas e letras). O aspecto comunicativo da escritura.
- ✓ Categorías, clasificacións, seriacións, secuencias
- ✓ Adiviñas
- ✓ Animais
- ✓ Autor-a/ Escritor-a
- ✓ Calendario/ Meteoroloxía
- ✓ Ciencia e experimentos
- ✓ Cidade/ Pobo/ CCAA
- ✓ Coleccións
- ✓ Cores/Adxectivos

A1B1C002
 A1B1C005
 A1B1C007
 A1B2C001
 A1B2C002
 A1B2C003
 A1B2C004
 A1B2C007
 A1B3C001
 A1B3C002
 A1B3C003
 A1B3C007
 A1B3C008
 A1B3C010
 A1B3C011
 A1B4C002
 A1B4C003
 A1B4C004
 A1B3C005
 A1B3C006

▪ Utilización da actividade matemática "fose" e a clase de matemáticas, integrando o coñecemento matemático no coñecemento para dar respostas válidas a situacións da vida complexas.

▪ Interpretación crítica (non subxectiva) dos datos. Razoamento matemático.

▪ Utilización de medios técnicos e ferramentas e apoio axeitados.

▪ Utilización de razoamentos matemáticos para interpretar e producir información, para resolver problemas provenientes de situacións cotiás e para tomar decisións.

▪ Comprensión dunha argumentación matemática e expresión e comunicación na linguaxe matemática

COMPETENCIA NO COÑECEMENTO Y EN LA INTERACCIÓN CO MUNDO FÍSICO→

▪ Interactuación responsable co mundo físico e todas as súas dimensións, aplicando comprensión e sucesos, predición de consecuencias tanto para a vida propia coma para a das demais persoas, seres vivos e o planeta en xeral.

▪ Actuación autónoma e responsable en diferentes ámbitos da vida (saúde, actividade, consumo, ciencia, tic...)

▪ Aplicación do método científico á interpretación dos diferentes fenómenos e os diferentes campos de coñecemento: identificación e formulación de problemas relevantes, aplicación de procedementos de observación directa e indirecta dende un marco teórico ou interpretativo; formulación de pregunta, localización, obtención e análise de datos e representación da información.

- ✓ Días de
- ✓ Conceptos Lóxico-matemáticos
- ✓ Deportista/ Deportes
- ✓ Compositor-a
- ✓ Emocións/ Sentimentos
- ✓ Estado emocional
- ✓ Equipos de Fútbol
- ✓ Familia/ Parentesco/ Relacións sociais
- ✓ Froitas
- ✓ Grupos de Música/ Cantantes
- ✓ Hábitos saudables
- ✓ Instrumentos musicais
- ✓ Inventos/ Inventores
- ✓ Xogos
- ✓ Libros
- ✓ Logotipos
- ✓ Lugares do mundo/ Fenómenos naturais
- ✓ Manualidades e creacións
- ✓ Medios de transporte/ Comunicación
- ✓ Nome de persoas da clase ou do colexio
- ✓ Obxectos da casa
- ✓ Obras de arte
- ✓ Países
- ✓ Partes do corpo
- ✓ Plantas/ Flores
- ✓ Personaxes Reais e/ ou ficticios
- ✓ Pintores/as
- ✓ Planetas/Astro/ Espazo
- ✓ Películas
- ✓ Pezas de vestir
- ✓ Profesións
- ✓ Receita de cociña
- ✓ Refráns
- ✓ Remedios da avoa

A1B3CO07
 A1B3CO09
 A1B3CO10
 A1B5CO01
 A1B5CO02
 A1B5CO03
 A1B5CO04
 A1B6CO03
 A1B6CO05
 A1B6CO06
 A2B1CO04
 A2B1CO05
 A2B1CO06
 A2B1CO10
 A2B1CO11
 A2B2CO01
 A2B2CO02
 A2B2CO03
 A2B2CO06
 A2B2CO10
 A2B2CO11
 A3B1CO01
 A3B1CO02
 A3B1CO04
 A3B1CO05
 A3B1CO06
 A3B1CO07
 A3B1CO09
 A3B1CO10
 A3B1CO11
 A3B2CO01
 A3B2CO02
 A3B2CO03
 A3B2CO04
 A3B2CO06
 A3B2CO07
 A3B2CO08
 A3B2CO09

▪ Coñecemento e aplicación de nocións espaciais temporais de forma diferencial e progresiva.

▪ Reflexión e conciencia crítica da influencia d persoas no medio. Toma de decisións sobre o munc físico e sobre os cambios que a actividade human produce sobre o medio, a saúde e a calidade de vida das persoas

▪ Conciencia do desenvolvemento como beneficio dende a conservación de recursos, a solidariedade mundial e interxeracional.

▪ Espírito crítico ante a información subxectiva
Consumo responsable.

▪ Adopción de aptitudes saudables en todas as ordes da vida, para si mesmo e para os demais (saúde individual e colectiva).

▪ Valoración das conclusións cando estas están baseadas en probas. Creación de argumentación científica e relacionadas

▪ Identificación do coñecemento dispoñible (teórico e empírico) necesario para responder preguntas científicas, e para obter, interpretar, avaliar e comunicar conclusións en diversos contextos (académico, persoal e social).

▪ Planificación e manexo de solucións técnica seguindo criterios de economía e eficacia, para satisfacer as necesidades da vida cotiá e do mundo laboral.

▪ Aplicación do pensamento científico-técnico para interpretar a información que se recibe e para predicir e tomar decisións con iniciativa e autonomía persoal nun mundo no que os avances que se van producindo nos ámbitos científico e tecnolóxico teñen unha influencia decisiva na vida persoal, sociedade e o mundo natural.

- ✓ Saídas(recorrido, itinerario, lugar)
- ✓ Verdura - Cereais
- ✓ Substantivos

O PLANETA DAS PALABRAS QUE EMPEZAN POR "P" (1º TRIMESTRE)

Referente:	Elemento de Traballo
Animal	Pingüín /Pulga / Can /Parrulo /Puma /Pantera /Polo /Pelicano/Peixes/Periquito/Polbo
Autor/ Escritor	Perrault, Charles/ Pousadas, Carmen/Poe, Edgar Allan
Calendario/ Meteoroloxía	Primavera/ Pascua
Cidade/ Pobo/ CCAA	Pamplona/Palencia/Pampaneira/ /Pontevedra/Prieg o/Puerto Banús
Colección	Pegatinas
Cor/Adxectivo	Púrpura
Compositor	Paco de Lucía / Paganini
Concepto Lóxico-matemático	Pouco/ Paralelo/ Posterior/ Primeiro
Deportista/ Deporte	Pin-Pon/ Paquillo Fernández/ Piragüismo / Paracaidismo/ parapente / petanca
Día de	Paz
Emoción/ Sentimento/ Estado emocional	Pena/ Paciencia
Equipo de Fútbol	Poli Ejido
Familia/ Parentesco/ Relación social	Pai/ Primos/ Parente /Parella
Froita	Plátano/ Pera/ Piña/ Pistacho
Grupo de Música/ Cantante	Pecos/ Prácido Domingo/Pavarotti/ Police
Habito saudable	P é de protección. Sempre se abrocha o cinto de seguridade para a túa protección.
Instrumento música	Pandeiro/ Pandereta/ Pratos/ Piano
Inventos/ Inventores	Polea (Arquímedes)/ Pasteur
Xogo	Parchis/ Pelota
Libro	"O can e a pulga" (Inkiow, D(2002)) Colección primeiros lectores. Barco de Vapor. SM) "Poemas para a paz" (Gonzalez(2004).Ed. Everest) "Dona Pescadilla"(Romero Yebra(2002). Ed. SM

A3B2CO10
A3B2CO11
A3B2CO12
A3B2CO14
A3B2CO15
A3B2CO17
A3B2CO18
A3B3CO02
A3B3CO03
A3B3CO04
A3B3CO05
A3B3CO06
A3B3CO07
A3B3CO08
A3B3CO09
A3B3CO10
A3B3CO11
A4B1CO01
A4B1CO02
A4B1CO03
A4B1CO04
A4B1CO05
A4B1CO06
A4B1CO07
A4B1CO08
A4B1CO09
A4B1CO10
A4B1CO11
A4B1CO12
A4B1CO14
A4B1CO15
A4B1CO17
A4B1CO18
A4B3CO01
A4B3CO02
A4B3CO03
A4B3CO04
A4B3CO05

- Uso responsablemente os recursos naturais, coidado do medio, o consumo racional e responsabl e a protección da saúde individual e colectiva con elementos clave da calidade de vida das persoas.

TRATAMENTO DE YLA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL→

- A información: Busca, obtención, procesamento comunicación para transformala en coñecement utilizando técnicas apropiadas. Utilización d diferentes soportes informativos: oral, impres audiovisual, dixital ou multimedia.
- Dominio de linguaxes específicas básicas (textua numérico, icónico, visual, gráfico e sonoro) e d súas pautas de decodificación e transferencia,
- Aplicación en distintas situacións e contextos coñecemento dos diferentes tipos de información, súas fontes, as súas posibilidades e a s localización, así como as linguaxes e soportes má frecuentes nos que esta adoita expresarse.
- Utilización as NNTT na súa tripla función (transmisores e xeradoras de información coñecemento, así como ferramenta para organizar información, procesala e orientala para consegu obxectivos e fins de aprendizaxe, traballo e oc previamente establecidos.
- Manexo de estratexias para identificar e resolv os problemas habituais de software e hardware q vaian xurdindo.
- Aproveitamento da información para a mellora c calidade de vida.
- Uso habitual dos recursos tecnolóxic dispoñibles para resolver problemas reais de mo eficiente.

lugar)	
Substantivo	Fantasma/ Foso/ Fábrica/ Feira/ Farol
Verdura - Cereal	Feixóns

4.-CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- A utilización do método de investigación.
- A interiorización das fases dos proxectos.
- O proceso de activación da intelixencia a través dos seus elementos básicos significativos.
- O coñecemento e dominio dos contidos culturais.
- A presentación de informe e traballos.
- A interacción no traballo en grupo.
- A utilización de estratexia á hora de aprender.

CRIT. AVAL. REF. CURRÍCULO

A1CA01
A1CA02
A1CA03
A1CA04
A1CA05
A1CA06
A1CA07
A1CA08
A1CA09

vivencias de paz positiva.

- Actitudes de non violencia.
 - Utilización de formas construtivas de relacionarnos cos demais. Creatividade, asertividade e tolerancia.
 - Control das propias emocións e sentimento
- Toma de decisións autónoma e responsable.

COMPETENCIA FÍSICA E MOTORA→

- Estruturación da imaxe corporal propia.
- Autonomía persoal a través do propio corpo.
- Tolerancia á frustración, para comunicar desexos e demandas.
- Utilización do corpo para expresar sentimentos

- A utilización da estética á hora de presentar o coñecemento e as aprendizaxes ao grupo.
- A resposta perceptiva axustada ás condicións suxeridas pola cotidianidade.
- O interese e a busca activa de novas formas de relacionarse co seu ámbito inmediato.
- Consolidación e desenvolvemento de elementos perceptivos
- Mellora da atención nas súas actividades diarias
- A utilización da memoria como recurso.
- Desenvolvemento do pensamento reversible.
- Consolidación do razoamento formal.
- Utilización de procesos dedutivos e indutivos na resolución de problemas tanto matemáticos como da vida.
- A estruturación de nocións espaciais.
- A estruturación de nocións temporais.
- O desenvolvemento do pensamento diverxente e creativo na resolución de problemas cotiáns.
- Utilización de técnicas creativas na resolución de problemas.

A1CA10
A1CA11
A3CA01
A3CA02
A1CA03
A3CA04
A3CA05
A3CA06
A3CA07
A1CA08
A3CA09
A3CA10
A4CA01
A4CA02
A3CA03
A3CA04
A3CA05
A1CA06
A3CA07
A3CA08
A4CA09

emocións

- Vivencia do noso corpo aceptándonos como somos
- Exploración das posibilidades de movemento do corpo e as súas partes.
- Xogos con elementos.
- Uso da esquerda e a dereita.
- Xogos con esquemas de acción con destrezas e habilidades.
- Realización movementos voluntarios con calque parte do corpo
- Desenvolvemento da capacidade respiratoria
- Utilización do espazo e os desprazamentos.
- Dominio de movementos finos. Procesos de lateralización
- Seguridade nos exercicios de equilibrio estático e dinámico
- Coordinación viso-manual
- Control progresivo do propio impulso
- Organización do espazo a través do seu corpo

O universo das palabras

CLIN

INDICADORES
DE TRABAJO

CARTA DE CLIN

PARA @S NEN@S

Queridos amigos e amigas da clase de 1o do CEP PILAR MAESTÚ:

O meu nome é CLIN, son un duende do espacio. Son pequeno, divertido e máxico.

Vivo viaxando, xogando coas estrelas e saltando de planeta en planeta.

Na miña galaxia os planetas non son como na vosa, aquí o mundo está cheo de palabras. As palabras son o que me da enerxía, son do que eu me alimento.

Acabo de chegar ao “PLANETA DAS PALABRAS QUE EMPEZAN POR F”, e está vacío, non poido alimentarme, e non me quedan enerxías, por este motivo necesito que me axudedes.

Envíovos unha bola xigante, branca e vacía como a do planeta que eu me atopei, e necesito a vosa axuda.

Cada palabra que empece por “F” e que saibades ler, saibades escribir e saibades o que significa será unha conquista para este planeta e a min encherame de enerxía.

Se vos parece ben podedes colocar bandeiras con palabras no meu planeta ate conseguir que quede precioso.

Eu irei cada noite a vosa clase, lerei e,divertireime e alimentareime coas vosas ensinanzas.

Confío moito en vós.

Moitos bicos cheos de estrelas.

CLIN.

P.D. teño que dicirvos que son invisible, por esta razón non poido facerme fotos para enviárvolas, pero vós si que podedes imaxinarme e pintarme.

INDICADORES DE TRABAJO

O PLANETA DAS PALABRAS QUE EMPEZAN POR "F"	
Referente:	Elemento de Traballo
Adiviñas	http://www.elhuevodechocolate.com/adivina1.html http://www.adivinancero.com/ http://www.adivinanzasparaninos.es/ http://www.jugarycolorear.com/search/label/adivinanzas
Animal	Foca / Flamenco
Autor/ Escritor	Fortes, G/ Follett, Ken ,/ Espido, Freire/ Funke, Cornelia
Calendario/ Meteoroloxía	Febreiro/ Frio/ Fresco
Ciencia e experimentos	¿Por que flota un submarino? O ovo que flota en auga. ¿Que refrescos flotan en auga? Un alfinete, ¿flota a afúndese?
Cidade/ Pobo/ CCAA	Ferrol/ Fuengirola/ Florencia
Colección	Fósiles/ Fotografías
Cor/ Adxectivo	Fucsia
Compositor	Falla, M
Concepto Lóxico-matemático	Fin/ Fino/ Forte
Deportista/ Deporte	Fútbol/ Fernando Alonso/ Federer
Día de	Familia
Emoción/ Sentimento/ Estado emocional	Felicidade/ Furia
Equipo de Fútbol	Ferrol
Familia/ Parentesco/ Relación social	Familia/ Fan
Froita	Amorodo/ Framboesa
Grupo de Música/ Cantante	Fito e Fitipaldi / Fireman, The
Habito saudable	F de fumar. Fumar fai dano aos pulmóns e á saúde en xeral porque o cigarro ten nicotina.
Instrumento música	Frauta/ Fagot
Inventos/ Inventores	Fósforos/ Fotografía/ Frigorífico/ Fax

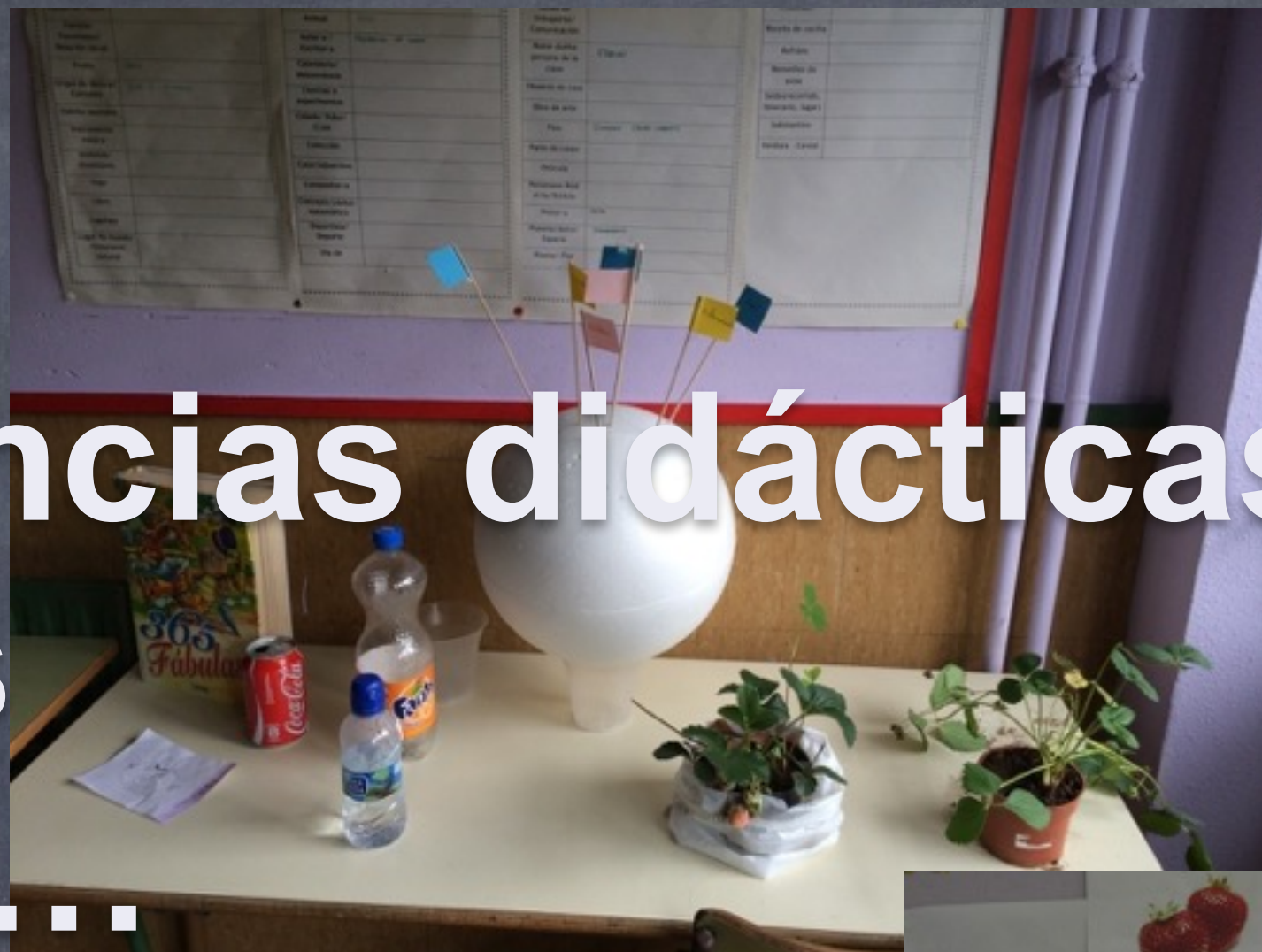
Xogo	Figuras/ Fifa
Libro	"A mellor familia do mundo" (López, S; Wensel, U (2008). Serie Branca. Barco de Vapor. Ed. SM) "A festa das formas" (Rius Roser (2001). Colección pequena Tina. Ed SM) SAM MCBRATNEY (2003): todos sodes os meus favoritos. Ed. Kokinos.
Logotipo	Firestone/ Ford/ Fanta/ Frudesa
Lugar do mundo/ Fenómeno natural	Fiordos/ Foxa Mariña/ Faro
Manualidades e creacións	Porta-fotos pasta branca http://www.manualidadesinfantiles.org/portafotos-de-pasta-blanca-para-regalar/
Medio de transporte/ Comunicación	Ferrocarril/ Furgoneta/ Funicular/ Ferry
Nome dunha persoa da clase	Fernando/ Francisco/Fátima
Obxecto da casa	Fregona/ Frigorífico/ Felpudo
Obra de arte	"Sagrada familia do paxariño" Murillo
País	Francia/ Finlandia / Filipinas
Parte do corpo	Farinxé/ Fémur/ Falanxe
Película	Fabulas de Disney; Fantasía; Frevel vai ao oeste; Franklin e o tesouro do lago
Personaxe Real e/ ou ficticio	Frato/ Fofó/ Faemino e Cansado/ Felipe González
Pintor/a	Fray Angélico / Fontana, Lavinia
Planeta/Astro/ Espazo	Firmamento
Planta/ Flor	Ficus/ Flor de Lis/ Flor de loto
Peza de vestir	Faldra
Profesión	Ferroviario/ Faquir/ Farmacéutico-a/ Fisioterapeuta
Receita de cociña	Flan/ Fideos/ Fabada
Refráns	Doado é receitar, pero difícil curar. Favor con favor págase. Fea con graza, mellor que guapa. Febrerillo, mes loquillo.

Remedios da avoa	FEBRE INFANTIL. Compresas de auga fría e arxila É certo que nos nenos a temperatura sobe tan doadamente como baixa, pero a partir dos 38 graos, é un síntoma que hai que controlar. A febre é unha defensa do organismo, unha resposta... <u>Ingredientes:</u> Auga fría. Arxila <u>Preparación:</u> Empápanse as compresas en auga fría e arxila. <u>Uso:</u> Colócanse sobre a fronte, a caluga e o baixo ventre ata que remita a febre.
Salida(recorrido, itinerario, lugar)	Fontes da localidade
Substantivo	Fantasma/ Foso/ Fábrica/ Feira/ Farol
Verdura - Cereal	Feixóns

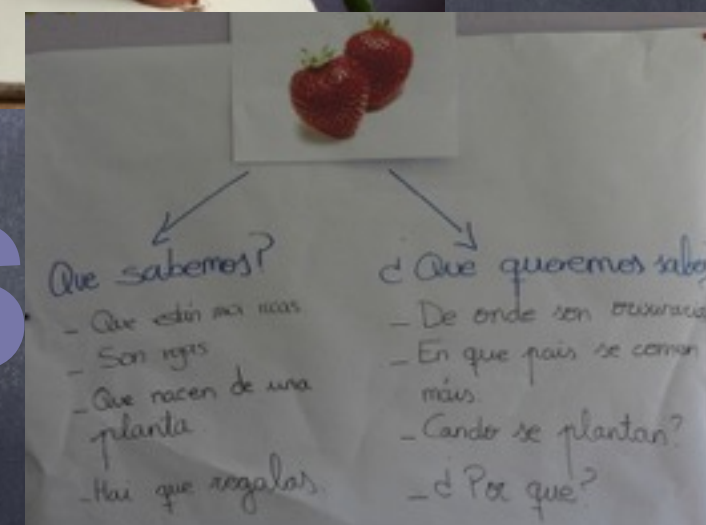
Recursos para o desenvolvemento do traballo por proxectos que levamos a cabo:

PPS

**Secuencias didácticas:
Fósiles
Fresas...**

PROXECTOS

eluniversodelaspalabrasdeapfrato.blogspot.com.es

PPS COS INDICADORES RELACIONADOS
ANTERIORMENTE

F

F

“O Planeta das palavras
que empezan por F”

F

F

Foca

foca

FOCA

<http://www.youtube.com/watch?v=BlSYaApLa9M>

<http://www.youtube.com/watch?v=oeT7nY7qWC>

<http://www.youtube.com/watch?v=v6QDtbWYla0>

FAISÁN

Faisán

faisán

Flamenco flamenco

FLAMENCO

Gloria Fuertes

GLORIA FUERTES

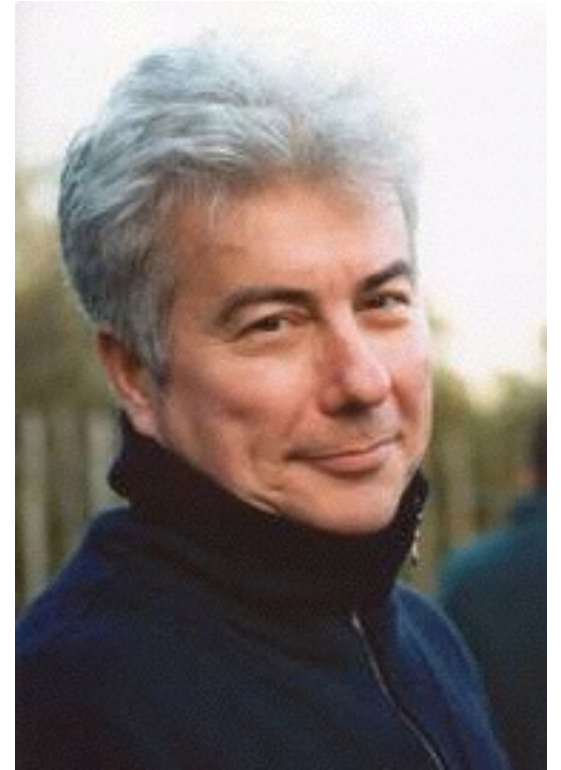
Gloria Fuertes

<http://www.youtube.com/watch?v=k3-7bg04CYI>

Follett, Ken

FOLLETT, KEN

Follet, Ken F F F

FREIRE, ESPIDO

Freire, Espido

Freire,
Espido

Funke,
Cornelia
Funke, Cornelia

FUNKE, CORNELIA

Febreiro

febreiro

FEBREIRO

Frío

frío

FRÍO

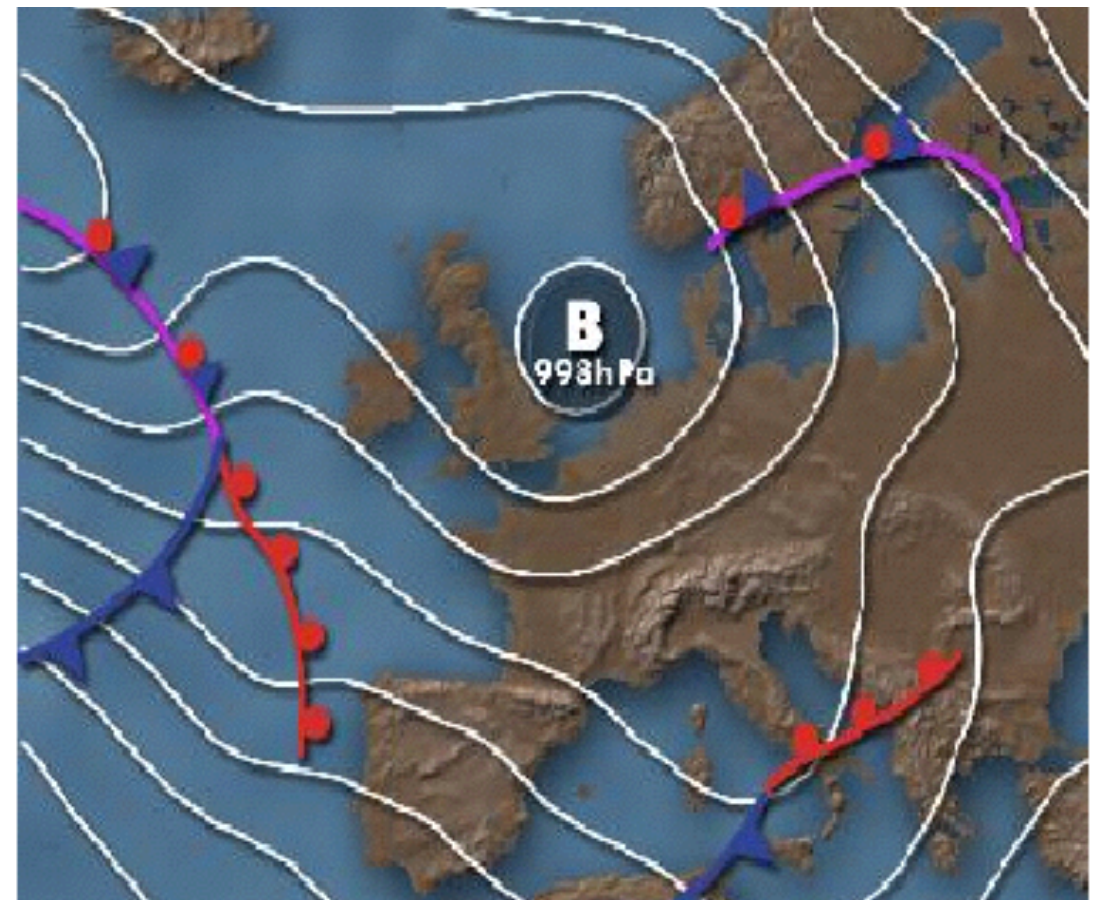
Fresco

fresco

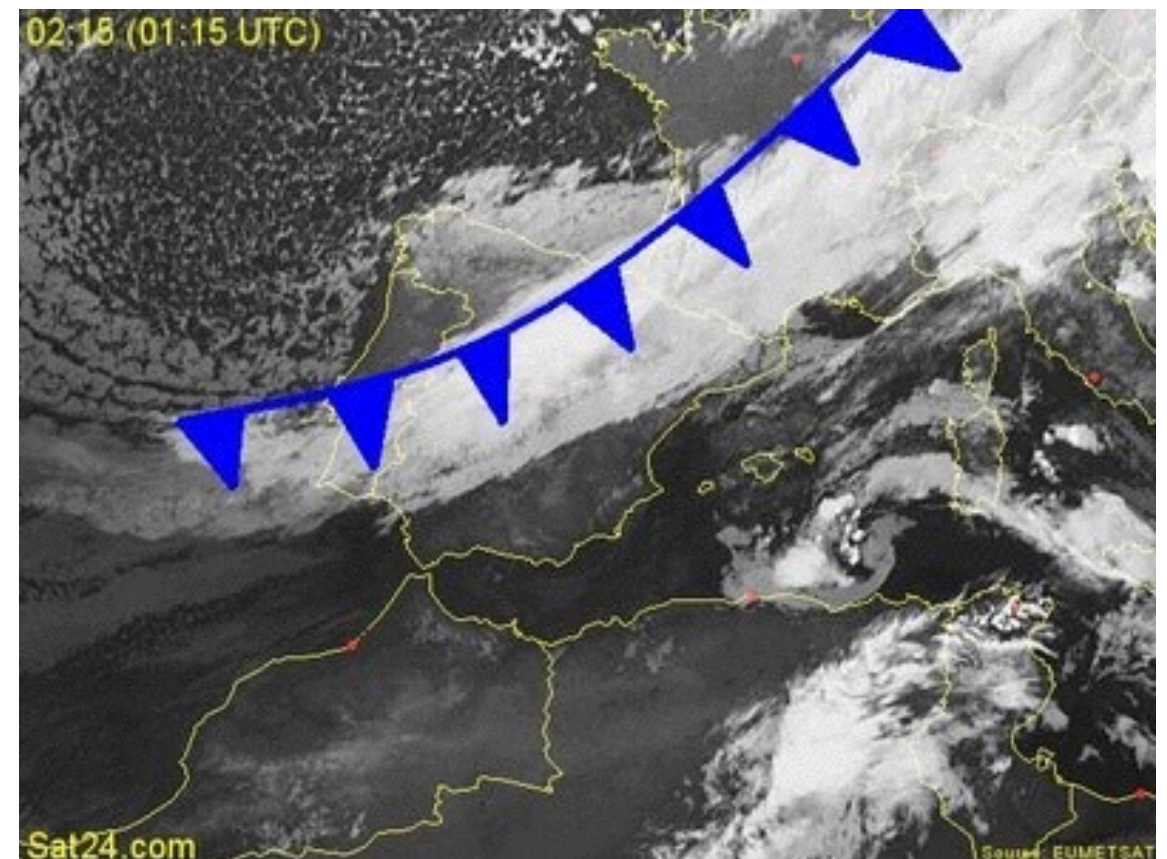
FRESCO

Frente frente

FRENTE

Fecha

fecha

FECHA

SECUENCIA DIDÁCTICA: FÓSILES

SECUENCIA DIDÁCTICA INDICADOR COLECCIÓN, ELEMENTO FOSILES.

Este proyecto puede ser a la vez de investigación y de trabajo, y a partir de él desarrollaremos todas las partes de un proyecto y todas las áreas.

Podemos plantear una investigación sobre fósiles o podemos simplemente hacer una colección de fósiles... con el objetivo de provocar la observación que lleve a los niños y niñas y niñas a hacerse preguntas.

PASOS DE LA PROPUESTA:

Después del visionar el ppt general...

La maestra o maestro lleva a clase un fósil. Lo lleva con mucho “esmero” y delicadeza, como si de “un tesoro” se tratase.

Cuenta una historia: se lo ha regalado un amigo suyo que es montañero... ¡Ha encontrado una piedra con formato de almeja en la cumbre de una montaña! ¿Cómo es posible?

Como todo proyecto, para que sea tal, necesitamos plantear un producto: **HAREMOS UNA COLECCIÓN DE FOSILES DURANTE TODO EL TRIMESTRE.**

1ª SESIÓN:

- 1.- Vemos el ppt general y nos paramos en el elemento fósiles.
- 2.- Planteamos la motivación de la actividad antes descrita. La maestra enseña el fósil.
- 3.- Hablamos del tema y hacemos propuestas sobre como podemos saber cosas de estas piedras tan raras.
- 4.- Redactamos carta de ayuda a familia. Los niños y niñas dictan, la maestra o maestro copia en pizarra y después ellos copian o pasamos a soporte digital e imprimimos.

2ª SESIÓN:

- 5.- Puesta en común de lo traído de casa
- 6.- Visionado del ppt y desde el indicador fósil abrimos solo el enlace básico que nos muestra algunos fósiles. . Lo vemos varias veces. y después más despacio vamos analizando diferencias entre unos y otros.

7.- Realización del mapa de inicio: papel continuo:

- ¿qué sabemos?
- ¿qué queremos saber?
- ¿qué hacer para averiguarlo?

Estas preguntas las escriben y contestan los niños y niñas en el papel continuo.

8.- Repartimos el trabajo por grupos

9.- Volvemos escribir nota recuerdo para pedir ayuda a la familia

10.- Con arcilla por grupos modelamos un fósil. Lo explican a los demás.

3ª SESIÓN:

11.- Puesta en común de lo traído, repaso de lo realizado hasta el momento.

11.- Visionado ppt. Abrimos el enlace de Calculín. Paramos, repetimos, analizamos, aprendemos.

Entre todo el grupo construimos en la pizarra las fases por las que pasa un elemento hasta ser fósil.

Después cada niño y niña hará una representación de forma individual.

12.- Nuestra colección debe ir creciendo. Hemos pedido ayuda a la familia. Cada día los vemos, tocamos, analizamos.... Importantísimo que niños y niñas se planteen preguntas desde la observación.

Representación gráfica (dibujo, escritura...) de lo aprendido hasta el momento.

13.- Seguimos completando el gran mapa conceptual con lo aprendido hasta el momento. Para ello podemos utilizar el enlace del indicador fósiles del ppt general relativo a "los fósiles más antiguos"

DOSSIER DE TRABAJO

CIENCIAS Y EXPERIMENTOS

- FERMENTACIÓN LEVADURA Y AZÚCAR
 - FERMENTACIÓN DE LA UVA
 - FERMENTACIÓN DE LA LECHE

Después de jugar y experimentar con el azúcar, la leche, las uvas... recogemos en este espacio la secuencia de lo realizado y lo explicamos.

Follett, Ken

FOLLETT, KEN

FREIRE, ESPIDO

Freire, Espido

Que aprendiche deles??

De las dos imágenes describe una, aquella en la que vas a utilizar la palabra fresco.

OBRADOIRO MATES

MANIPULANDO
CON
DEPRESORES
E ÁBACOS

5.-OBRADOIRO ORTOGRAFÍA

MÉTODO DOMAN

Practico ORTOGRAFÍA

1.- ESCRIBO A PALABRA NA PIZARRA

2.- RECORDAMOS A ESTRATEXIA

“ Coa linterna ben enfocada cara a pizarra, miro a palabra como se fora un debuxo (fágoo coa tele), é como si lle sacara unha foto, e despois gárdoa na pizarra mental”

3.- POÑO A PANTALLA EN BRANCO

4.- ESCRIBEN A PALABRA NA LIBRETA

5.- BUSCO ALGUÉN QUE EMPREGARA BEN A ESTRATEXIA

INTELIXENCIA EMOCIONAL

- INTERVENCIÓNS GRUPAIS A TRAVÉS DA MASCOTA DE AULA

CARTAS DE PINOCHO

OLA AMIGUITOS!!!!!!!!!!!!

Como estades??? Bueno eu vexo que cada día vos estades portando mellor, que respectades máis aos nosos amiguitos. Ademais estou supercontento pois aqueles pequenos insultos que tanto me molestaron se convertiron en debuxos superbonitos e palabras moi pero que moi bonitas. Sabedes canto me gusta ler GRACIAS, creo que isto so o fan as nenas e os nenos que son moi respectuosos e que saben como facer as cousas ben, así que SEGUIDE ASÍ porque Vicente me dixo que el tamén está moi contento. Cada día estou máis CONTENTO de estar aquí en clase. Pensei que podíades buscar un sitio para colgar algúns dos debuxos que eu mesmo lle aconsello a Vicente colgar, parecevos boa idea???

Pero....estou moi PREOCUPADO porque sei que hai nenas e nenos na clase que non queren vir á escola porque teñen medo. Sabedes ??? eu quería axudarvos porque teño un truco que seguro que vos vai funcionar igual que lle funcionou a Uli, o amiguito do conto que vos vou contar. Queredes escoitalo?? Abride ben as orellas, poñédeas moi, moi grandes para escoitar con atención, si????

“Unha mañá un doutor recibe na súa consulta a visita de Uli, un neno que sempre tiña medo. A súa nai dáballe a man e el non se atrevía a falar.

-De que tes medo?.preguntoulle o doutor. Dos xigantes que non existen? Dos monstros das películas? Dos malos que tamén poden ser bos?.

-Todo me da medo dixo por fin Uli. Danme medo os nenos que non me deixen xogar con eles. E non saber xogar se me deixan. Dáme medo perderme pola rúa e non voltar a ver a praia. E que me peguen na escola outros nenos maiores.

-Así que gústache o mar? Preguntoulle o Doutor. Entón iremos alí de excursión. E Uli foise coa súa mamá e o doutor á praia no coche.

Nada máis chegar alí Uli sentiu medo.

-Vin unha serpe na area!! Berrou, e sinalou unha liña vermella na orilla. O Doutor deulle a man e camiñaron ate a liña.

-Non é unha serpe, é un lazo máxico, dixo o doutor collendo a cinta.

-Máxico? Preguntaron Uli e a súa mamá.

-É un lazo quitamedos. Sempre que o leves enriba o teu medo desaparecerá, asegúrocho. A mamá de Uli púxollo de cordón no zapato.

Ao día seguinte no patio do cole, Uli viu no seu zapato un cordón vermello e sorriu. Colleu unha pelota e pasoulla a outro neno. Empezaron á xogar ao fútbol.

Cando a súa mamá o recolleu do cole, Uli estaba feliz. Na rúa, o ruído dos coches lle fixo ter medo. Pero mirou os pés, viu o lazo vermello, e voltou a sorrir. Camiñou cara a súa casa moi tranquilo.

Ao día seguinte, unha nena lle tirou a Uli unha bola de papel. Pero el non se asustou. Mirou o lazo vermello do seu zapato e comprendeu que era un debuxo. Así foron pasando os días e Uli sentía que cada vez tiña máis amigos e menos medos. Pola noite, gardaba debaixo da súa cama o seu segredo: o zapato do cordón vermello.

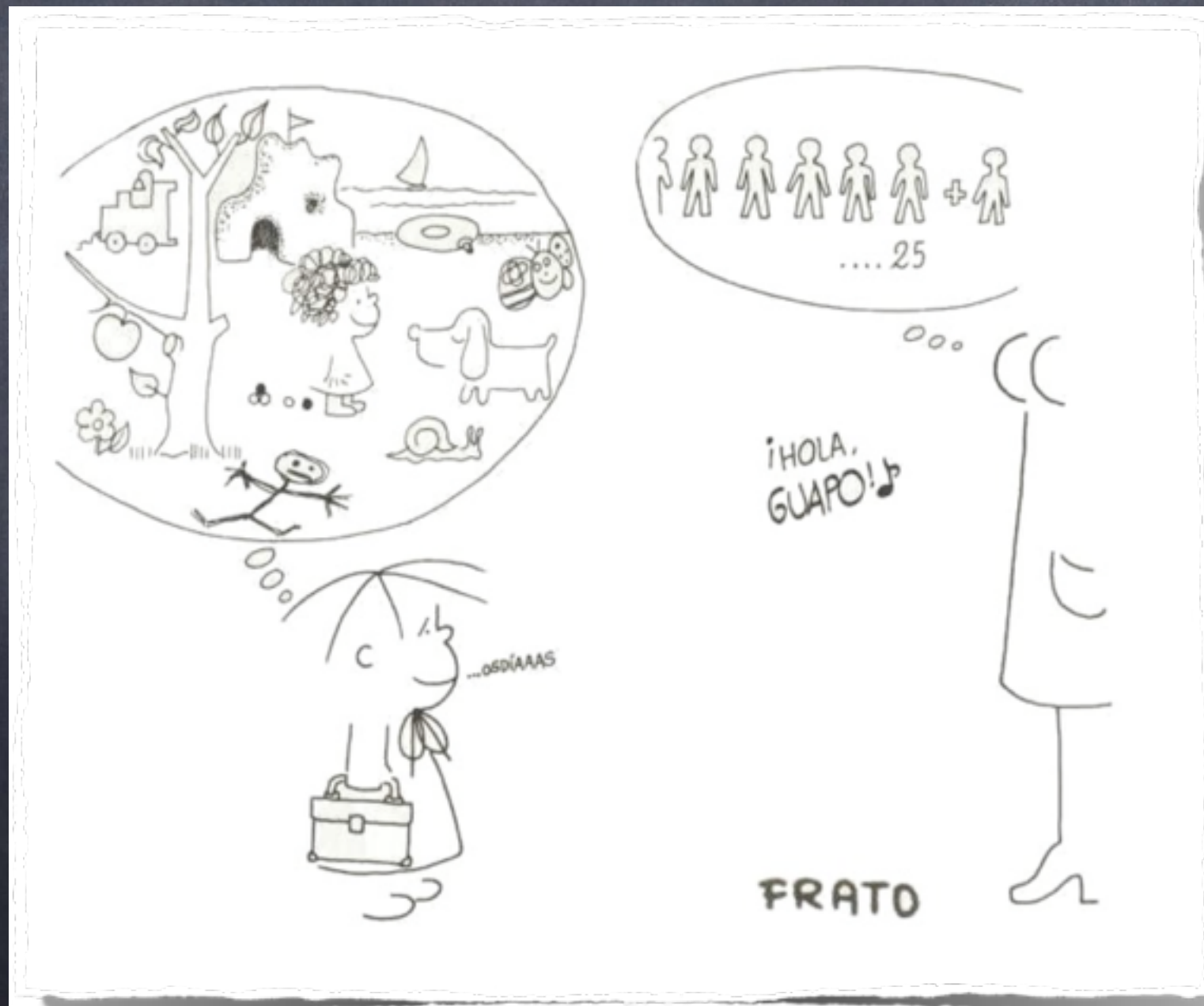
Un día foron co seu mestre de excursión á praia e xogaron na auga. Pasárono moi ben. Cando Uli saíu da auga viu no medio do montón de zapatos o seu co cordón vermello. Sentiu un escalafrió cando se deu conta de que estaba descalzo, sen embargo... Non sentira medo ningún e non se acordara do zapato!!!!!!!!!! O Doutor tiña razón en que o lazo era máxico!!!!”.

Bueno amiguitos pois eu pensei en traervos unhas pulseras máxicas, son unhas pulseras vermellas e que son quitamedos, deume a idea a profe Vicente pois el tiña unha igual de pequeno. Vicente me explicou que el a levaba sempre posta pois tiña medo na escola dalgúns nenos que andaban facendo trasnadas e que pensaba en que algún día lle podería pasar algo a el, así que dende que a puxo nunca máis volveu a ter medo de ir a escola e ía moi contento todos os días porque sabía que aquela pulsera lle ía quitar calquera medo porque era máxica. Mandeille buscar unhas pulseras como aquela e creo que as atopou. Mandeille traer dúas pois sei que hai dous nenos que teñen algún medo aquí na escola, así que se as poñedes e ademais gardamos o segredo entre todos seguro que nunca máis vos ides sentir así de mal e vos pasará como a Uli que seredes moito máis felices.

Queredes probar a ver que pasa? Eu vos aseguro que funcionará, eu mesmo vin como ao meu amigo Vicente lle funcionaba.

TODO ISTO NUN CONTEXTO NO QUE DAMOS
IMPORTANCIA A.....

CLIMA DE AULA AULAS EMOCIONALMENTE INTELIXENTES

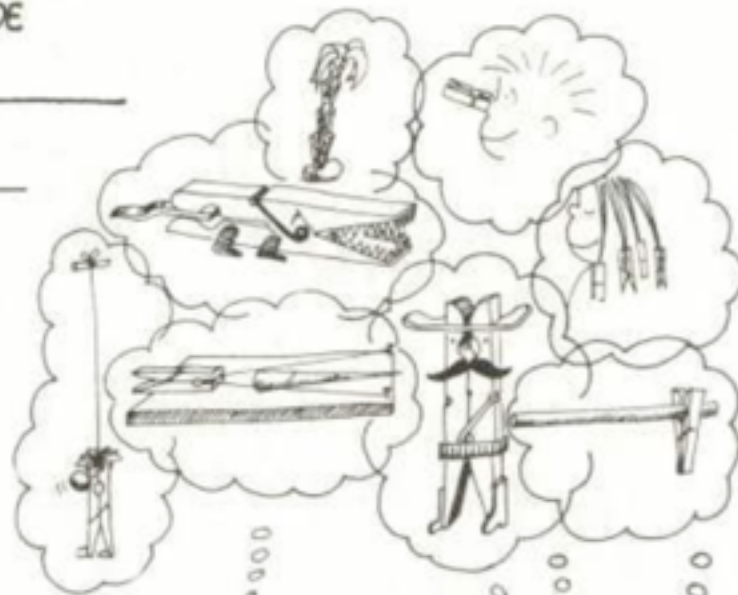
Enséñame a
decidir

estimulación das
FUNCIONES
EXECUTIVAS

CORTEX
PREFRONTAL

FRATO

ACORDAOS
DE TRAERME
MAÑANA
UNAS CUANTAS
PINZAS DE
ROPA.

LLEVADLE A
PAPA ESTE BONITO
PORTAPLUMAS.

"A ESCOLA MATA A
CREATIVIDADE"

KEN ROBINSON (maior
experto mundial a nível
educativo)

YO CREO QUE SE PODRÍA
APRENDER SIN TENER QUE
ODIAR LO QUE ESTUDIAMOS

FRATO'02

“Se cuenta que había una vez un escritor que vivía en una tranquila playa, cerca de un pueblo de pescadores. Todas las mañanas andaba por la orilla del mar para inspirarse, y por las tardes, se quedaba en casa escribiendo.

Un día caminando por la playa vio a un joven que se dedicaba a recoger las estrellas de mar que había en la arena y, una por una, las iba devolviendo al mar.

-¿Por qué haces esto? Preguntó el escritor.

-No se da cuenta, dijo el joven. La mar está baja y el sol brilla. Las estrellas se secarán y morirán si las dejas en la arena.

Joven, hay miles de Kilómetros de costa en este mundo, y centenares de miles de estrellas de mar repartidas por las playas. ¿Piensas acaso que vas a conseguir algo? Tu solo retornas unas cuantas estrellas al océano. Sea como sea la mayoría morirán.

El joven cogió otra estrella de la arena, la lanzó de retorno al mar, miró al escritor y le dijo:

-Por lo menos, habrá valido la pena para esta estrella.

Aquella noche el escritor no durmió, ni consiguió escribir nada. A primera hora de la mañana se dirigió a la playa, se reunió con el joven y los dos juntos continuaron devolviendo estrellas de mar al océano”.

***Jaume Soler & M. Merce Conangla.
Aplicate el cuento.***

La maestra Rodríguez

MOITAS
GRAZAS

silviafolgueira@edu.xunta.es
<http://orientamaestuvarela.webnode.es>